

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 15.02.1988, sp. zn. 1 Tz 42/87, ECLI:CZ:NS:1988:1.TZ.42.1987.1

Číslo: 33/1989

Právní věta: Jestliže při srážce autobusu s protijedoucím nákladním automobilem jsou obě vozidla intenzívně brzděna a bočně stabilizována, takže se jejich nárazová rychlost sníží na 16 km/hod a je zabráněno čelnímu střetu, nevznikne zpravidla takové nebezpečí pro život a zdraví lidí nebo takové nebezpečí škody na cizím majetku, které předpokládá ustanovení § 180 tr. zák. (obecné nebezpečí).

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 15.02.1988

Spisová značka: 1 Tz 42/87

Číslo rozhodnutí: 33

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Doprava, Obecné ohrožení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 180 100/1975 Sb. § 12 ods. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 33

Jestliže při srážce autobusu s protijedoucím nákladním automobilem jsou obě vozidla intenzívně brzděna a bočně stabilizována, takže se jejich nárazová rychlost sníží na 16 km/hod a je zabráněno čelnímu střetu, nevznikne zpravidla takové nebezpečí pro život a zdraví lidí nebo takové nebezpečí škody na cizím majetku, které předpokládá ustanovení § 180 tr. zák. (obecné nebezpečí).

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 15. února 1988 sp. zn. [1 Tz 42/87](#)).

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil usnesení krajského soudu v Praze z 27. prosince 1986 sp. zn. 8 To 777/86 a rozsudek okresního soudu v Nymburce z 14. října 1986 sp. zn. 1 T 498/86 a obviněné B. Š. a J. H. podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obžaloby, že dne 13. února 1986 kolem 15.20 hod na silnici č. 24515 v obci Černíky, okres Nymburk, se obviněný B. Š. při pojíždění pravotočivé zatáčky při řízení autobusu ČSAD Kolín střetl s protijedoucím nákladním vozidlem JZD Kounice, které řídil obviněný J. H.; v době nehody bylo v autobuse přepravováno 35 cestujících, čímž oba měli spáchat trestný čin obecného ohrožení podle § 180 odst. 1 tr. zák.

Z odůvodnění:

U okresního soudu v Nymburce podal okresní prokurátor obžalobu na obviněné B. Š a J. H. pro trestný čin obecného ohrožení podle § 180 odst. 1 tr. zák., kterého se měli dopustit skutkem uvedeným ve výroku tohoto rozsudku. Na jejím základě okresní soud po provedeném hlavním líčení rozhodl rozsudkem ze dne

14. 10. 1986 sp. zn. 1 T 498/86, že obviněné žalovaným skutkem uznal vinným a shodně s obžalobou posoudil tento skutek jako trestný čin obecného ohrožení podle § 180 odst. 1 tr. zák. Za to jim uložil podle § 180 odst. 1, § 44 odst. 1, 3 tr. zák. tresty nápravného opatření, a to obviněnému B. Š. v trvání sedmi měsíců a obviněnému J. H. v trvání pěti měsíců; oběma se srážkou z jejich odměny za práci ve výši 10 %.

U obviněného V. Š. rozsudek nabyl právní moci dne 21. 11. 1986 v řízení před okresním soudem. U obviněného J. H. nabyl právní moci dne 27. 12. 1986, kdy usnesením krajského soudu v Praze sp. zn. 8 To 777/86 bylo podle § 256 tr. ř. jeho odvolání proti rozsudku zamítnuto.

Proti oběma uvedeným rozhodnutím podal generální prokurátor ČSR ve prospěch obviněných B. Š. a J. H. stížnost pro porušení zákona. Uvedl v ní, že důkazy provedenými v průběhu trestního řízení byl skutečný stav věci zjištěn. Obvinění však neměli být uznáni vinnými trestným činem obecného ohrožení podle § 180 odst. 1 tr. zák., neboť nevelká rychlost jejich jízdy před nehodou, nízká nárazová rychlost a skutečnost, že nikdo při nehodě nebyl zraněn a na vozidlech vznikla jen menší škoda, nedovolovaly závěr, že z jejich jednání vznikl stav obecného nebezpečí, který je znakem skutkové podstaty trestného činu obecného ohrožení. Proto pokud okresní soud obviněné uznal vinnými tímto trestným činem, porušil zákon v ustanovení § 180 odst. 1 tr. zák. v jejich neprospěch. Krajskému soudu v Praze stížnost pro porušení zákona vytýká, že při rozhodování o odvolání obviněného J. H. proti tomuto nezákonnému rozsudku nepostupoval důsledně podle § 254 odst. 1 tr. ř., pochybení okresního soudu nezjistil a nezjednal jeho nápravu. Tím, že odvoláním obviněného podle § 256 tr. ř. zamítl, porušil zákon v jeho neprospěch. V závěru stížnosti pro porušení zákona generální prokurátor ČSR navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil vytýkané porušení zákona, aby obě napadená rozhodnutí zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Okresní soud v Nymburce provedl v hlavním líčení dokazování v rozsahu potřebném ke zjištění skutečného stavu věci ve smyslu § 2 odst. 5 tr. ř. K okolnostem, za nichž k nehodě došlo, z výpovědí obviněných, z výpovědí svědků, z protokolu o nehodě v silničním provozu a z fotodokumentace místa nehody zjistil, že autobus obsazený asi 35 cestujícími se střetl s nákladním automobilem v nepřehledné, pravotočivé zatáčce v obci Černíky, okres Nymburk na vozovce široké 3,4 - 3,7 m s povrchem pokrytým zmrazky a vlivem toho kluzkým. Z těchto důkazů také vyplývá, že při nehodě nebyl nikdo zraněn a že nedošlo ani k výraznému poškození obou vozidel (u nákladního automobilu byla promáčknuta přední část masky, levá část nárazníku a byl rozbit levý ukazatel směru, u autobusu došlo k výraznějšímu poškození čelního skla a chladiče v pravé přední části autobusu a podle zprávy na č. 1. 18 způsobená škoda činí částku 4565,- Kčs). Při zjišťování příčin této dopravní nehody okresní soud správně vycházel především ze znaleckého posudku z oboru doprava, odvětví silniční doprava a z výpovědi znalce ing. F. H. u hlavního líčení. Jeho závěry, že střetu vozidel předcházela vzájemná opožděná reakce obou řidičů jako důsledek vyšší rychlosti jízdy, než která odpovídala daným dopravním poměrům v nepřehledném úseku vozovky, jsou logické a nejsou v rozporu s ostatními důkazy. Skutkové závěry okresního soudu o průběhu, příčinách i následcích nehody tak odpovídají správnému hodnocení provedených důkazů podle § 2 odst. 6 tr. ř. a v souladu s nimi jsou i jeho právní závěry, že vznik nehody byl výsledkem zaviněného porušení pravidel

silničního provozu oběma obviněnými, a to v ustanovení § 12 odst. 1 vyhl. č. 100/1975 Sb.

Vadné a zákonu odporující jsou však jeho právní závěry, že uvedeným skutkem obvinění spáchali trestný čin obecného ohrožení podle § 180 odst. 1 tr. zák. Podle citovaného ustanovení trestního zákona se trestného činu obecného ohrožení dopustí ten, kdo z nedbalosti způsobí nebo zvýší obecné nebezpečí anebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění. Způsobením obecného nebezpečí se rozumí zaviněné vyvolání takového stavu, který se svou nebezpečností rovná nebezpečnosti požáru, povodně nebo škodlivým účinkům výbušnin, plynu či elektřiny, z něhož hrozí většímu počtu lidí bezprostřední a konkrétní nebezpečí smrti, těžké újmy na zdraví anebo cizímu majetku škoda velkého rozsahu. Pro stav obecného nebezpečí je typická určitá živelnost a neovladatelnost průběhu událostí, při nichž porucha často závisí na nahodilých, z vlivu pachatele se vymykajících okolnostech. Nestačí, byla-li vytvořena taková situace, z níž by obecně nebezpečný následek mohl vzniknout teprve za určitých okolností a splnění ještě dalších podmínek. Zda jde o takový stav a zda z něho vzniklo bezprostřední nebezpečí uvedených následků, je třeba posuzovat v souvislosti se všemi konkrétními okolnostmi, za nichž byl čin spáchán.

Právě tyto konkrétní okolnosti okresní soud při rozhodování o vině obviněných nehodnotil. Závěr o vině uvedeným trestným činem odůvodnil v podstatě jen subjektivním vztahem obviněných k možnému obecně nebezpečnému následku (který nesprávně spatřoval v „podobě újmy na zdraví, popř. škody na majetku v socialistickém vlastnictví“), ale nezabýval se tím, zda jejich nedbalostním jednáním bezprostředně hrozil již stav potřebného stupně nebezpečnosti (obecné nebezpečí). Pro takový závěr provedené důkazy nespovídají. Ze znaleckého posudku vyplývá, že rychlost jízdy autobusu před nehodou činila 25,83 km/hod a nákladní automobil jel rychlostí 26,85 km/hod. Bezprostředně před střetem byla obě vozidla intenzívně brzděna, takže nárazová rychlost byla pouhých 16 km/hod a ne došlo tu k typicky čelnímu nárazu; došlo sice k nárazu pravé přední části autobusu do levé přední části nákladního automobilu, ale jejich střetu nepředcházela např. ani smyk, který by některé z vozidel činil neovladatelným. V této situaci, kdy přibližovací rychlost vozidel nebyla vysoká, střet proběhl při nízké rychlosti, vozidla byla bočně stabilizována, byla ovladatelná a jejich náraz nebyl silný. Proto nelze tu spatřovat takové nebezpečí, které by bylo srovnatelné s živelným působením požáru, povodní, výbuchu apod. O tom svědčí i následky nehody, které byly jejím bezprostředním výsledkem. Jejich vznik nebyl ovlivněn žádnou další skutečností, která by zmenšovala jejich rozsah a závažnost. Nešlo tedy o stav obecného nebezpečí a pro nedostatek tohoto objektivního znaku skutkové podstaty trestného činu obecného ohrožení podle § 180 odst. 1 tr. zák. obvinění neměli být tímto činem uznáni vinnými. Proto výrokem o vině tímto trestným činem okresní soud v Nymburce porušil zákon v ustanovení § 180 odst. 1 tr. zák. v neprospěch obou obviněných.

Pochybení se dopustil i krajský soud v Praze tím, že při rozhodování o odvolání obviněného J. H. se ztotožnil s nesprávnými právními závěry okresního soudu ve vztahu k výroku o vině uvedeným trestným činem. Tím, že vytýkaná pochybení okresního soudu nezjistil, ačkoli mu tak ukládalo ustanovení § 254 odst. 1 tr. ř., a důvodně podané odvolání podle § 256 tr. ř. zamítl, porušil i on zákon v neprospěch obviněného J. H. v právě citovaných ustanoveních trestního řádu.

Z uvedených důvodů Nejvyšší soud ČSR vyslovil zjištěné porušení zákona a obě vadná rozhodnutí zrušil. Zrušil také další rozhodnutí na zrušený rozsudek a usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Za podmínek § 271 odst. 1 tr. ř. ve věci sám rozhodl.

Zjištění, že posuzovanou dopravní nehodu obvinění zavinili porušením ustanovení § 12 odst. 1 vyhl. č. 100/1975 Sb., odůvodňuje posouzení spáchaného činu jako přestupek v silniční dopravě podle § 10 písm. a) zák. č. 60/1961 Sb. Vzhledem k tomu, že však od spáchání tohoto skutku uplynula doba jednoho roku a přestupek jež nelze projednat (§ 24 zák. č. 60/1961 Sb.), Nejvyšší soud ČSR podle § 226 písm. b) tr. ř. obviněné zprostil žaloby pro skutek v ní uvedený.